

De omstrede euthanasie van Tine Nys: haar beste vrienden reageren op de uitzending van 'Ter Zake'

Maandag 15 februari 2016 - 17:57, door (yds)

Deze week beslist de raadkamer hoe het verder moet met de klacht van de familie van **Tine Nys**, de jonge vrouw die in 2010 euthanasie kreeg na ondraaglijk psychisch lijden. Haar zussen getuigden op 2 februari in 'Terzake' dat die euthanasie niet alleen slordig werd uitgevoerd, maar volgens hen ook zonder voldoende redenen. Prompt gingen er stemmen op om de euthanasiewet te verstrengen. Het verhaal van de zussen werd door niemand tegengesproken. Tot nu.

'Ze wilde alleen maar rust en die krijgt ze zelfs nu niet'

Ze zijn zenuwachtig, allebei, want het is het eerste interview in hun leven. En liefst ook het laatste. Ze hebben getwijfeld. Maar ze weten het wel zeker: Tine zou heel droevig en boos geweest zijn als de versie van haar zussen als enige gehoord zou worden. Dus moet iemand alsnog voor haar praten. Niet over de al dan niet nonchalante uitvoering van de euthanasie zelf, daar waren ze niet bij, maar wel over het beeld dat van hun vriendin geschetst werd.

Sarah «Tine was meer dan een vriendin, ze was een soulmate. De laatste vier maanden van haar leven zagen we elkaar elke week, en telkens hebben we gepraat over haar beslissing om ermee te stoppen. Ze bracht verslag uit van haar bezoeken aan psychiaters en artsen, haar laatste pogingen tot therapie. Ze vertelde hoe ze daarmee worstelde, uiteindelijk zo opgelucht was dat ze euthanasie kon krijgen en niet haar

toevlucht zou moeten nemen tot suïcide. Haar zussen hadden het over een andere Tine dan de Tine die ik kende.»

Michel «Ik heb de uitzending moeten pauzeren, ik werd echt kwaad. Pas de dag nadien heb ik de reportage kunnen uitkijken. Ik gun de familie haar manier om dit te verwerken, maar hun versie was wel erg eenzijdig. Ik heb nooit een relatie gehad met Tine, dat zou met haar psyche een moeilijke opdracht geweest zijn voor iedereen, maar ik was wel haar luisterend oor: ze wist dat ze bij mij terecht kon zonder dat ik over haar zou oordelen.

»We waren geen koppel, maar goede vrienden uit het uitgaansleven. Ze heeft bij mij en mijn familie twee kerstavonden gevierd. De laatste dag van haar leven, de hele namiddag net voor de euthanasie uitgevoerd werd, heeft ze babbelend bij mij doorgebracht. Ik denk dat ik haar redelijk goed kende, ja.»

'Tine heeft wel een moeilijke jeugd gehad, maar ze was uit haar psychiatrische verleden gegroeid'

ZUS IN 'TERZAKE', 2 FEBRUARI

Sarah «Ze heeft me gezegd dat ik haar in haar betere jaren had leren kennen, vanaf 2002. Ik kan me niet indenken wat een hel haar slechtste jaren dan geweest moeten zijn. Ik kende de problematiek van ondraaglijk psychisch lijden niet, maar toen ze me voor het eerst zei dat ze euthanasie wou, verbaasde me dat niet echt. Ook tijdens onze citytrip in Lissabon, een halfjaar voor de euthanasie, ging het echt niet goed met haar. Ze was een persoonlijkheid waar je niet naast kon kijken, maar tegelijk ook heel breekbaar. Getormenteerd omdat niets wou lukken zoals zij het wilde: leven, een relatie hebben, een job. Het lukte niet, waardoor ze het emotioneel en financieel steeds moeilijker kreeg. Koppel dat aan een jarenlange tocht langs psychiatrische instellingen die geen blijvend resultaat opgeleverd had, medicijnen die telkens voor vervelende bijwerkingen zorgden, een aantal mislukte zelfmoordpogingen... Haar familie had haar ooit laten colloqueren, dus ze wist wat gedwongen opname betekende, en dat wilde ze nooit meer. Ik ben de laatste maanden letterlijk haar eten en drinken gaan brengen, zodat ze sterk genoeg zou zijn en omdat ze steeds verder afgleed in haar wanhoop. Bloemen brengen, zodat de lente even binnenkwam – je probeert tegen beter weten in. Ze had heel duidelijk de balans van haar leven opgemaakt, en vastgesteld dat er voor

haar meer redenen waren om te stoppen dan om door te gaan. Als je dan hoort zeggen dat ze uit haar psychiatrische verleden was gegroeid... Mijn indruk was toch totaal anders.»

'Waarom ze zo lang gewacht heeft haar familie over de euthanasie in te lichten? Ze vreesde opnieuw gecolloqueerd te worden'

Michel «Waarschijnlijk was dat het enige alternatief: een opname. Maar dat was voor haar echt geen optie meer. Tine was hoogsensitief. Een ander mens verwerkt een relatiebreuk of moeilijkheden op het werk al met moeite, wel bij haar was dat niet dubbel, maar tien keer zo erg. Ze had ook het talent om op de verkeerde mannen te vallen. Enfin, ik hoorde alleen haar kant van het verhaal, maar dat waren geen mooie verhalen.»

Sarah «Eén van de redenen waarom ze zo lang gewacht heeft om haar euthanasiebeslissing aan haar familie mee te delen, was net dat ze vreesde opnieuw gecolloqueerd te worden. Pas toen ze wist dat de wet haar het recht gaf die vraag te stellen, dat ze haar niet konden tegenhouden of laten opnemen, heeft ze het durven te zeggen, zij het eerst als een verspreking in een telefoongesprek.»

Michel «Ze heeft met Pasen, twee weken voor haar dood, zelfs een afscheidswEEKEND aan zee georganiseerd voor haar familie. De foto van de drie lachende zussen die 'Terzake' heeft getoond, is trouwens toen genomen, de familie wist dus wat er ging gebeuren. Ik vond dat indrukwekkend, dat zowel Tine als de familie dat aankonden en wilden doen.»

Sarah «In die laatste weken, toen ze echt óp was, heb ik nog met haar rondgereden langs vrienden en kennissen. Overal wou ze iets achterlaten, haar spulletjes als een soort emotionele erfenis verdelen: op een mooie, serene manier afscheid nemen van iedereen. Dat weekend was haar laatste geschenk aan de familie, de hoop alsnog de plooiën glad te strijken, sereen te mogen weggaan – zonder verwijten, zonder woede, zonder negatieve emoties. Een mooie herinnering achter te laten, begrip te krijgen voor haar beslissing: zo loyaal was ze aan haar familie. En nu gebeurt net wat ze zeker níét gewild zou hebben. *(Stil)* Ze was te gevoelig en te goed voor deze wereld.»

'Ze is gaan samenwonen met iemand, dat is misgelopen, en dat is de trigger geweest'

ZUSSEN IN 'TERZAKE', 2 FEBRUARI

Michel «Ze heeft er met mij meer dan een jaar lang over gepraat, ik wist in het begin niet eens dat psychisch lijden grond kon zijn voor euthanasie. De eerste keer zeg je dan: 'Tine, kom, niet *zeveren*.' Maar ze bleef erop terugkomen. Dan ben ik beginnen te zoeken, ging verder praten met haar. Tot ik echt zeker wist: dit wil ze, en niets anders. Daar ben ik ook nu nog van overtuigd. En dat is niet te snel gegaan, zoals nu door de zussen wordt beweerd. Ze is bij twee psychiaters geweest, drie andere dokters hebben nog eens gezegd dat haar situatie voldeed aan de voorwaarden van de wet. De suggestie dat hier over één nacht ijs is gegaan, door liefdesverdriet, dat is echt zo... onrechtvaardig tegen haar. Net de wetenschap dat euthanasie mogelijk was, heeft haar dat laatste jaar nog wat rust gegeven, haar van zelfmoord weggehouden. Ze wist dat ze niet van een brug zou moeten springen, maar menswaardig uit het leven kon stappen.»

'Dat euthanasie mogelijk was, heeft Tine (midden op de foto tussen haar zussen) van zelfmoord weggehouden.'

Sarah «Hoe dikwijls ik haar gezegd heb: ‘Zelfs als je maar een beetje twijfelt, niet doen.’ ‘Tuurlijk niet,’ zei ze dan. ‘Alleen als het niet anders meer gaat.’ Ze had zelfs nog een reserveset beddengoed en wasbenodigdheden klaarliggen, voor als ze op het laatste moment zou beslissen haar plan niet uit te voeren.»

Michel «Waarom is ze ons blijven opzoeken? *Zo ne speciale* ben ik nu ook weer niet. Net omdat wij niet oordeelden, maar luisterden. Al heb ik haar op die laatste dag ook gezegd: ‘Meisje, *ge moogt u* bedenken, niemand zal daar kwaad om zijn.’ (*Stil*) De mensen die ze dicht bij zich liet komen, waren mensen die luisterden als ze wou praten, en er gewoon waren als ze niet wou praten.»

Sarah «Ze had me voor het eerst verteld over haar euthanasiewens in januari, en Michel wist het toen al langer dan een jaar. Dat was ruim vóór die relatiebreuk. Het was echt geen impulsieve beslissing.»

Michel «Alsof je hier zomaar een psychiater en drie artsen kunt vinden die iemand willen euthanaseren alleen maar vanwege liefdesverdriet. Komaan. Dat is gewoon niet eerlijk, niet correct. Stel nu dat door dit verhaal de wetgeving verstrengd wordt, en de deur gesloten zou worden voor mensen als Tine. Ik zou het niet graag zien gebeuren, het enige resultaat zou een stijging van het aantal zelfmoorden zijn – iets waar Tine panisch voor was, zeker nadat ze na een mislukte poging lange tijd in een rolstoel had gezeten. Dat risico wilde ze absoluut vermijden, maar ze zou het gedaan hebben, als ze geen andere keuze meer had.»

Sarah «Het leek wel alsof je in één of twee maanden euthanasie geregeld krijgt.»

Michel «Terwijl er nu wachttijden van drie maanden zijn voor een eerste consultatie. (Uit een recente studie blijkt dat er aan euthanasie vanwege ondraaglijk psychisch lijden gemiddeld negen maanden en vijf consultaties bij de adviserende psychiater voorafgaan. Meer dan de helft van de patiënten gaat uiteindelijk niet verder met de euthanasie, maar probeert alsnog therapie, red.)

»Na een dik jaar heb je toch wel je liefdesverdriet verwerkt, als dat het enige probleem was geweest?»

Sarah «Ze had het niet zozeer moeilijk met die breuk, ze had het moeilijk met het leven. Met alles in dat leven. En dat al bijna levenslang.»

'Tine had geen aandoening die psychisch ongeneeslijk was, ze heeft ook geen behandelalternatieven voorgesteld gekregen'

ZUSSEN IN 'TERZAKE', 2 FEBRUARI

Sarah «Tegen mij had ze het over de diagnoses van borderline, asperger en stemmingsschommelingen. Ik ben geen arts, ik weet niet of dat te genezen is. Soms wel, soms niet, vermoed ik. Ik weet dat ze nog zeer intensief begeleid werd op een dienst geestelijke gezondheidszorg, tot rond de jaarwisseling.»

Michel «Na alle behandelingen die ze had gevolgd – zonder blijvend resultaat – wilde ze absoluut niet meer opnieuw opgenomen worden, en ze wilde evenmin nog massa's pillen slikken. Niets hielp nog, en ze wou ook niets meer. Tine was er na lang, heel lang lijden, klaar mee: ze wou niet verder. Zij had dat volledig aanvaard, keek ernaar uit. Maar haar familie heeft het blijkbaar nooit kunnen aanvaarden. Uit onmacht, verdriet, woede, schuldgevoel? Ik weet het niet, ik kan niet in hun hoofd kijken. Maar ik weet wel dat Tine deze Terzake-uitzending, en deze versie van de feiten, nooit gewild zou hebben.»

Sarah «Ze wou ook eerst alleen gaan, zonder de familie erbij. Uiteindelijk heeft ze toegegeven. Waarom? Dat weet ik niet. Ze wou ook niet in een steriele omgeving sterven, een ziekenhuis of zo. Het moest in een warme omgeving gebeuren die ze kende.»

'Een halve dag voor de euthanasie belde ze nog: 'ik durf niet, ik kan niet'. Op het moment zelf was ze kalm, waarschijnlijk na medicatie'

ZUSSEN IN 'TERZAKE', 2 FEBRUARI

Michel «Dat vond ik heel vreemd. Want die halve dag heeft ze bij mij gezeten. Ze is 's middags blijven eten en tot ongeveer vijf uur gebleven, een paar uur voor de euthanasie. We hebben over van alles en nog wat gepraat. Er is toen één telefoon geweest, van haar mama. Dat was emotioneel, ja, wat wil je? Maar op geen enkel ogenblik heeft Tine ook maar iets van twijfel of angst geuit. We hebben nog een glas wijn gedronken, heel sereen afscheid genomen met een knuffel en een kus, geen drama

– eigenlijk niet zo verschillend van hoe we altijd afscheid namen – en dan is ze vertrokken. Ze was rustig en lucide, ik heb haar die dag geen medicatie zien nemen.»

Sarah «Ik weet wel zeker dat Tine die uitzending heel erg gevonden zou hebben. De manier waarop ze daar werd voorgesteld, als een soort willoos slachtoffer. Ze wou alleen maar rust, en die krijgt ze zelfs nu niet, want het wordt allemaal opnieuw opgerakeld.»

'Het was echt geen impulsieve beslissing.'

MICHEL EN SARAH

Michel «Daarom willen wij niet zwijgen en geven wij haar via dit interview een stem. Zij zocht begrip voor haar beslissing, en nu krijgt ze net het omgekeerde.

»Op de begrafenis van Tine was dat nog helemaal anders. Daar was heel veel volk. Haar papa had aan de adviserende psychiater gevraagd om op die dag te spreken. Ik heb die tekst teruggevonden. De psychiater citeerde toen uit een brief die ze van Tine had gekregen: 'Kiezen om waardig te sterven, wordt door sommigen aanzien als zwakte; dat het makkelijker zou zijn dan sterk en moedig te dulden en te lijden. Het is niet zo zwak, ik kijk regelrecht de duisternis in de ogen, tracht geduldig om te gaan met onbegrip, ik draag het verdriet van het gemis ook mee. Het was een moeilijk besluit om

mijn meest kostbare geschenk, het leven, weg te gooien, te verwerpen. Levensmoe, strompelend op een gek weggetje. Het is genoeg geweest, hoe hard ik jullie misschien ook teleurstel, kwets of boos maak, dat was de bedoeling echt niet.»

Sarah «Dat was Tine, niet wat er over haar op de televisie verteld werd. In haar afscheidsbrief aan mij schreef ze: 'Een vriend is een tochtgenoot, die mij zegt in de woestijn: de oase kan niet ver meer zijn. Een vriend is een tochtgenoot, die mij zegt bij de oase: het beloofde land zal nog mooier zijn. Een vriend is een tochtgenoot, die weet wanneer ik in ademnood verkeer, en dan met mij in trage stap wil verdergaan.' (*Stil*) De reis had van mij nog veel langer mogen duren, maar ik ben blij dat ik een stukje met haar mee ben mogen gaan.»